

juni 1982). Miljøstyrelsen sammenfatter i »Luftforurening i Danmark« (1980), at de af WHO anbefalede grænseværdier for SO_x formentlig kun sjældent overskrides undtagen kortvarigt i hovedstadsområdet. Omvendt er værdierne for NO_x stigende, og det antages, at der jævnlige sker en overskridelse af internationale normer. Da det er meget vanskeligt at nedsætte koncentrationen af NO_x i byområder, er dette en tungtvejende grund til at formindske udslip af SO_x. Endvidere er grænseværdi-

erne for NO_x og SO_x kun en garanti for, at den medfølgende sygelighed og dødelighed er ringe, men som det skal vises nedenfor, er udgifterne for samfundet betydelige.

Fjerntransport

Fra OECDs undersøgelser i perioden 1972-77 ved man, at der foregår en betydelig fjerntransport af SO_x over landegrænserne. Som eksempel vises her »regnskabet« for Danmark og Sverige for 1974 (beregnet i tons svovl):

1974	Danmark	Sverige
Emission.....	312.000 t	415.000 t
÷ eksport.....	252.000 t	315.000 t
(heraf nedfald i udland).....	140.000 t	100.000 t
hjemmedefald.....	60.000 t	100.000 t
+ import.....	40.000 t	400.000 t
totalnedfald.....	100.000 t	500.000 t

Det ses heraf, at Danmark eksporterede næsten hele sin svovlemission (252.000 t af 312.000 t). Kun 140.000 t faldt ned i udlandet (heraf 30.000 t i Sverige) og 112.000 t er endt uregistreret f.eks. i havene. Til rest blev et nedfald fra danske kilder i Danmark på 60.000 t, men idet vi modtog 40.000 t fra udlandet, blev totalnedfaldet på 100.000 t. Danmark er derfor et nettoeksportørland for forsuren. Det er omvendt for Sverige, hvor importen på 400.000 t er langt større end nedfaldet på 100.000 t fra svenske kilder.

Siden da er situationen bedret. Den nuværende svenske emission er 275.000 t og påregnes nedbragt til 175.000 t i 1990. Den danske emission er i dag 235.000 t, men forudsiges uændret til 1990. Ifølge miljøministerens svar på miljø- og planlægningsudvalgets spørgsmål 132 i september 1982 er kraftværkernes bidrag 127.000 t nu, eller 54 pct. Tages hensyn til, at disse bidrager særlig til fjerntransporten gennem de høje skorstene (ELSAM 82), skønnes, at en 85 pct. afsvovling af kraftværkernes røggasser med tilnærmelse vil halvere nedfaldet fra danske kilder i Sverige (fra ca. 30.000 t til 15.000 t i 1974-tal) og i Danmark (fra ca. 60.000 t til 30.000 t).

Den omfattende fjerntransport har medført bestræbelser for at få etableret internationale aftaler til regulering af luftforureningen navnlig mellem nabolande. Danmark underskrev den nordiske miljøbeskyttelseskonvention i 1974, og efter ratificering trådte den i kraft 5. oktober 1976. Af konventionens artikel 2 fremgår, at den forstyrrelse, som miljøskadelig virksomhed medfører i en anden kontraherende stat, skal sidestilles med en

forstyrrelse i hjemlandet. Dette betyder, at de skader, der forvoldes i Sverige, Norge og Finland som følge af danske svovlemissioner (i 1974 henholdsvis 30.000 t, 8.000 t og 8.000 t svovl), skal ligestilles med skaderne i Danmark. Dette er derfor indregnet i nedenstående overslag over omkostninger og nytte af en eventuel afsvovling af de danske kraftværkers røggasser.

Danmark har endvidere 18. juni 1982 ratificeret ECE-konventionen (under FN's økonomiske kommission for Europa) om grænseoverskridende luftforurening fra 1979, der omfatter størstedelen af landene i Europa og Nordamerika. Herefter binder de kontraherende stater sig til i forbindelse med nybygninger eller ombygninger i stedet for spredning med høje skorstene at anvende den bedst tilgængelige teknik til formindskelse af svovldioxidemission, der er økonomisk rimelig, d.v.s. først og fremmest afsvovling af røggas. Det fremsatte forslag er derfor nøje tilpasset bestemmelserne i de internationale konventioner. Danmark har for længst (siden 1979) påbegyndt en provisorisk tillem্পning af konventionens øvrige bestemmelser og forskningssamarbejde og informationsudveksling. Derimod fastholder miljøstyrelsen stadig (jfr. pressemeddelelse fra november 1982 i forbindelse med rapporten om de luftforureningsmæssige konsekvenser af kulfyrtning i mellemstore anlæg), at man kan løse problemer med luftforurening ved at øge skorstenshøjden. Man anfører, at »overholdes miljøstyrelsens retningslinjer – og det vil i en række tilfælde betyde, at eksisterende skorstene skal gøres højere i forbindelse med omlægningen – så vil der ikke ske væsentlige ændringer i